

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.25, maj 2025

Indledningen er redigeret af Stine Guldahl Holst og Krista Stinne Greve Rasmussen
Tilsyn ved dr.phil. Henrik Yde

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

Indledning til

Lovsang for de Danskes Seier i Kampen for Fædernelandet og Velkomst i Hjemmet til de Danske Krigskarle

ved Steen Tullberg

Indhold

- 1 Baggrund
- 2 Lovsang for de Danskes Seier i Kampen for Fædernelandet
- 3 Velkomst i Hjemmet til de Danske Krigskarle
- 4 Anvendt litteratur

1 Baggrund

Grundtvigs to sange, *Lovsang for de Danskes Seier i Kampen for Fædernelandet* og *Velkomst i Hjemmet til de Danske Krigskarle*, har Treårskrigen afslutning som baggrund. De sidste kamphandlinger havde fundet sted i slutningen af 1850, og i løbet af januar 1851 blev den provisoriske slesvig-holstenske regering og dens hær opløst efter pres fra Preussen, Rusland og Østrig. Hermed var borgerkrigen forbi, og Frederik 7. udstedte en proklamation, i hvilken han takkede den danske hær (jf. *Adresseavisen*, nr. 25, den 30. januar 1851):

Soldater! / Efter 3 Aars Anstrængelser og Kampe kalder Freden Eder tilbage. Forinden I forlade den Stilling, som Eders Mod har tilkjæmpet sig og Eders Udholdenhed og Standhaftighed under alle Farer og Møisommeligheder har hævdet, modtager endnu en Gang Eders Konges Tak! / Den danske Krigers Navn gjenlyder atter over Europa, og det

er min Stolthed, at I ikke mindre have fortjent dette ved Tapperhed og Ufortrødenhed end ved Menneskelighed og Disciplin. / Erkjendtlige Medborgere ville snart byde Eder Velkommen. Jeg iler med at bringe Min Velkomsthilsen og Tak til enhver Kriger, Befalingsmænd som Undergivne, i Armeen. / Soldater! I ere Min Stolthed som Min Tillid! Værer Alle takkede! / Christiansborg Slot, den 24de Januar, 1851.

Demobiliseringen fandt sted i februar 1851, og de hjemsendte tropper blev modtaget med æresporte og sange (jf. udgivelsen *Mindeblade om Troppernes Hjemkomst*, 1851). I *Danskeren*, nr. 32, den 9. august 1851, optog Grundtvig digtet "Danehærens Hjemkomst (Februar 1851)" skrevet af Frants Hvass Lyngbye. I digtets anden strofe får man et indtryk af, hvordan soldaterne blev modtaget: "Dannebrog fra hvert et Huus / Flagrer dig imod, / Dannekvinden kaster / Roser for din Fod, / Slynger om din Heltelok / Laurens grønne Blad, / Altid Klap af Kvinde-Haand / Gjorde Kæmpen glad" (Grundtvig 1851, s. 505).

2 Lovsang for de Danskes Seier i Kampen for Fædernelandet

Lovsang for de Danskes Seier i Kampen for Fædernelandet er ifølge Svend Grundtvig skrevet til en kirkelig fest for de hjemkomne landsoldater i Rønnebæk Kirke (*N.F.S. Grundtvigs Poetiske Skrifter*, bind 7, s. 389), og den er sandsynligvis digtet på opfordring af Rønnebækholms ejer Marie Toft, som senere samme år blev Grundtvigs hustru. Ifølge Bibliografien findes der et salmeblad, hvor Grundtvigs sang er trykt sammen med nogle andre salmer. Salmebladet har ikke kunnet opspores, men det er formentlig blevet benyttet i februar måned i Pedersborg og Lyngby kirker, hvor hhv. P.C. Kierkegaard og J.F. Fenger var præster (jf. *Bibliografien*, bind 3, s. 64). Derudover blev sangen genoptrykt i fjerde årgang af Grundtvigs tidsskrift *Danskeren*, nr. 12, den 22. marts 1851.

Sangen opfordrer til at lovprise Gud og den danske sag, som han har forsvaret. Den henvender sig til naturen i skikkelse af mark og skov, stjerner og bølger, land og hav, blomst og fugl, til døgnet (nat og dag), til syd og nord og til gamle og børn. Til slut udpeges freden, lykken og kærligheden som det, det danske blod blev udgydt for, og med en allusion til 1 Sam 16,7 fremhæves det, at Gud altid ser på det indre, hjertet, når han skal dømme mennesker.

3 Velkomst i Hjemmet til de Danske Krigskarle

Velkomst i Hjemmet til de Danske Krigskarle findes også som tryk med titlen *Velkomst til de brave Krigskarle fra Gladsaxe, den 2den Marts 1851*. Ifølge Svend Grundtvig blev dette tryk benyttet på Gammel Køgegård (*N.F.S. Grundtvigs Poetiske Skrifter*, bind 7, s. 391), og det kan dermed muligvis være bestilt enten af stedets ejer, H.R. Carlsen, eller af dennes søster, Marie Toft. Desuden blev sangen med udeladelse af første strofe trykt med titlen *Velkomst til de brave Krigskarle fra Buddinge og Mørkhøj, den 7de Marts 1851*, hvor førstelinjen altså var anden strofes "Velkommen Hjem til Huus og Gaard" (*Bibliografien*, bind 3, s. 65). Endelig blev sangen genoptrykt i fjerde årgang af Grundtvigs tidsskrift *Danskeren*, nr. 12, den 22. marts 1851.

Sangen indledes med hån af tyskerne under påkaldelse af de danske sejre i slaget ved Isted (25. juli 1850) og Mysunde (12. september 1850). Soldaternes hjemkomst fejres i strofe 2 med henvisning til sangen "Danmark dejligst, Vang og Vænge", der også alluderes til i strofe 4 ("Da finde Ledet han med Laas"). "Dengang jeg drog afsted" citeres desuden i strofe 3, og det triumferende understreges af billedet af Holger Danske som tyskernes besejrer og som inkarnationen af den menige danske soldat (strofe 4 og 5).

4 Anvendt litteratur

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- Grundtvig, N.F.S. (1851) *Danskeren*, bind 4. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- [anonym] (1851) *Mindeblade om Troppernes Hjemkomst. En Samling af Digte og Inskriptioner af Æreporten, Knippelsbro, Konge- og Norgesporten i Citadellet samt Husene i Kjøbenhavn og paa Christianshavn ved Troppernes Hjemkomst i Februar 1851*. København.
- *N.F.S. Grundtvigs Poetiske Skrifter* (1880-1930) udg. af Svend Grundtvig, bind 7 (1889). København.